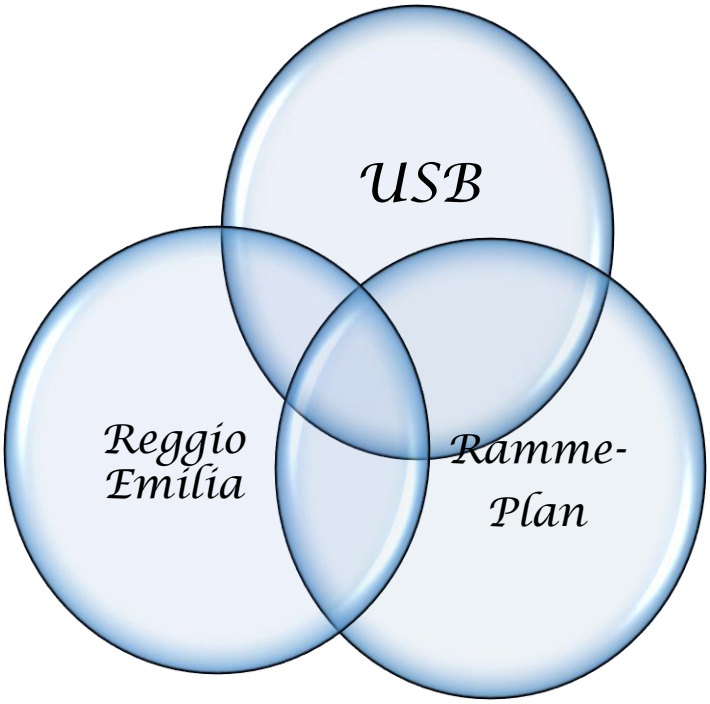
Varatun barnehagene
2026-2027

Vi er en utviklingsstøttene barnehage.
USB er kommunens standard for kvalitet i barnehagen.
Alle ansatte skal støtte og styrke barn i sin utvikling og læring

ÅRSPLAN

2026/
2027

Innholdsfortegnelse

PRESENTASJON AV VIRKSOMHETEN 4

ÅRSPLANEN 6

KVALITETSPLAN 6

INNSATSOMRÅDER I KVALITETSPLANEN 6

TIDLIG INNSATS: 6

BARNS BEHOV – BARNETS STEMME: 7

DIGITAL PRAKSIS I BARNEHAGEN: 7

PROFESJONELLE LÆRINGSFELLESSKAP OG BARNEHAGEBASERT KOMPETANSEUTVIKLING: 8

FELLESSKAP, INKLUDERING OG VENNSKAP – MED LEK SOM RAMME 8

TRAUMEBEVISST OMSORG 9

UTVIKLINGSSTØTTENES BARNEHAGE (USB): 9

TRYGT OG GODT BARNEHAGEMILJØ: 11

TRYGGHETSSIRKELEN 11

STRATEGI FOR LEDELSE OG MEDARBEIDERSKAP 11

MÅL OG TILTAK I INTERN KONTRAKT. 12

RAMMEPLAN OG PEDAGOGISK PRAKSIS 12

LOV OM BARNEHAGER MED RAMMEPLAN FOR BARNEHAGENS INNHOLD OG OPPGAVER. 12

PLANLEGGING 12

VURDERING 13

DOKUMENTASJON 13

TILRETTELEGGING AV DET ALLMENNPEDAGOGISKE TILBUDET FOR BARN SOM TRENGER EKSTRA STØTTE 13

BARN OG BARNDOM 14

DEMOKRATI 14

MANGFOLD OG GJENSIDIG RESPEKT 15

BÆREKRAFTIG UTVIKLING 16

LIVSMESTRING OG HELSE 17

LES OM LIVSMESTRING OG HELSE I RAMMEPLANEN 17

DANNING GJENNOM OMSORG, LEK OG LÆRING 18

OMSORG 18

LEK 19

DANNING 20

LÆRING 21
BARNS MEDVIRKNING 21
SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE 22
FORELDRERÅD OG SAMARBEIDSUTVALG. 22
OVERGANGER I BARNAS LIV 23
NÅR BARNET BEGYNNER I BARNEHAGEN 23
OVERGANGER I BARNEHAGEN 24
OVERGANG TIL SKOLE 24
PROGRESJON 25
..... 25
FAGOMRÅDENE 25
KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST. 25
KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE 26
KUNST, KULTUR OG KREATIVITET 27
NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI 28
ANTALL, ROM OG FORM 28
ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI 29
NÆRMILJØ OG SAMFUNN 29
TRAFIKKSIKKER KOMMUNE/TRAFIKKSIKKER BARNEHAGE 30
TAUSHETSPLIKT 30
POLITIATTEST 30
SAMARBEIDSPARTNERE 30
BARNE- OG FAMILIEENHETEN 30
PLANER I SANDNES KOMMUNE: 30
BARNEHAGENS EGNE PLANER 31

ÅRSHJUL BARNEHAGEÅRET 2026/2027 32

Presentasjon av virksomheten

Varatun barnehagene består av bygg i Postveien og Varatunhagen. Totalt er der 14 avdelinger, derav en mottaksavdeling. Totalt har vi i underkant av 200 barn fordelt på begge barnehagene.

Vi er en flerkulturell barnehage. Cirka 65% av våre barn og 35% av våre ansatte har en flerkulturell bakgrunn. Virksomheten har stort fokus på inkludering, mangfold og kultur.

I Postveien finner du huset Europa, og i Varatunhagen finner du husene Asia, Afrika og Australia. Avdelingene er oppkalt etter dyr fra de ulike verdensdelene. Mellom tunene ligger Amerikaskogen.

Vi er stolt av å presentere en personalgruppe bestående av flere yrkesgrupper; virksomhetsleder, styrer, fagleder, ressurspedagog, språkpedagog, barnehagelærere, administrasjonskonsulent, barne- og ungdomsarbeidere og assistenter.
I tillegg har vi spesialpedagoger, støttepedagoger og ansatte fra PP-tjenesten, som jobber med barn med særskilte støttebehov.

Sammen med dere foreldre utgjør vi laget rundt barna

Vår leveregel er at alle skal bli sett, hørt og tatt på alvor

Denne leveregelen henger godt sammen med Sandnes kommune sin visjon; *På lag for livslang lærelyst*, hvor verdiene verdsettende, inkluderende og medskapende skal gjenspeiles i alle barnehager. Disse ordene speiler anerkjennelse, trygghet og omsorg, inkludering med rom for alle og fremmer kreativiteten Sammen finner vi løsninger. Det handler om å ha holdninger der barn, foreldre og ansatte samarbeider aktivt for å skape et trygt, utviklende og inkluderende barnehagemiljø. Løsningene vokser frem gjennom dialog, felles ansvar og gjensidig respekt.

Vi ønsker at Varatun barnehagene skal være en arena hvor barn, foreldre og personal føler seg inkludert; En barnehage med mangfold og rom for alle.
Vår grunnleggende tanke er at det er større likheter mellom mennesker enn ulikheter, og at det er nyansene som utgjør forskjellen.

Barnesyn handler om hvordan den voksne tenker og møter barn, og viser forståelse av barnet som person. Det er viktig å forstå barnets vilje. Barn er mennesker som skal få lov å være seg selv og ha rett til å velge. Positivt barnesyn er avgjørende for hvordan barna blir møtt og hvordan barna oppfatter seg selv som et selvstendig individ og hvordan de ser seg selv som aktive deltakere i barnehagens samfunnsliv.

Personalet skal støtte barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær. De skal gi utfordringer med utgangspunkt i barnet sine interesser, kunnskaper og ferdigheter. Vi observerer for å kunne støtte det enkelte barns utvikling. Barnet skal bli møtt med omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse. Videre skal barna oppleve at de får delta og medvirke i fellesskapet.

- Vi skal være voksne med vilje, lyst og engasjement til å stadig lære, endre og utvikle oss
- Vi skal være nysgjerrige, medforskende og lyttende
- Vi skal lære av barna
- Vi skal være villige til å lære av hverandre

Satsingsområde for barnehageåret:

SPRÅK:
Denne satsingen handler om å legge til rette for et godt språkmiljø for alle barn og skape arenaer for sosialt og språklig fellesskap, uttrykksglede og læring. Både det å ivareta personalets kompetanse og kunnskap om dette **og** å skape arenaer for videreutvikling på feltet er en viktig del i denne satsingen.

Forskning viser tydelig at lesing og bruk av bok har stor betydning for barns språklæring her og nå **og** deres fremtidige lese og skriveevne. Vi velger derfor å investere i barnelitteratur som brukes blant annet i dialogisk lesing, samtalebasert lesing, sporadisk lesing, lesing utendørs, barns egenlesing og lesing på storskjerm. Vi vektlegger god tilgang på bøker og gode lesesteder for alle barn i Varatun barnehage. Vår språkpedagog har en stor del av ansvaret for strukturelle tiltak på dette området.

Språkpedagogen er en ressurs som skal komme de flerspråklige barna til gode; bidra i og til deres språkmiljø og språklæring. Allikevel skal denne ressursen være en del av det **totale** språkfellesskapet på avdelingene. Språkpedagogens mandat er, blant flere ting, å være en ressurs for avdelingspersonalet i deres arbeid med å både utvikle og ivareta en god språkpraksis og å legge til rette for et inkluderende lekemiljø.

Inkluderende praksis og Traumebevist omsorg

Høsten 2024 startet vi arbeidet med traumebevisst omsorg som en del av USB, i samarbeid mellom Sandnes kommune og RVTS (Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging). Dette arbeidet videreføres i barnehageåret 2026–2027, hvor trygghet, gode relasjoner og selvregulering står sentralt, og personalet vil fortsette å utvikle kompetanse og bevissthet om hvordan belastende erfaringer kan påvirke barns utvikling og trivsel. Gjennom refleksjon over egen praksis, relasjoner og samarbeid i personalgruppen styrker vi vår evne til å møte barn med ulike behov på en trygg og omsorgsfull måte. Dette henger godt sammen med å ha en inkluderende praksis med vekt på mangfold.

Målet er at vi får en tilnærmet felles forståelse av hva inkludering handler om. Det tar inn betydningen av barns medvirkning og foreldresamarbeid kan bidra til et felleskap som rommer alle.. For å sikre at barn som har behov for det, får hjelp så tidlig som mulig, må laget rundt barnet ha kompetanse og være tett på. Arbeidet er forankret i barnehageloven og arbeidsmiljøloven.

Reggio Emilia

- Varatun barnehage er en Reggio Emilia -inspirert barnehage. Kort beskrevet kan vi si at vi jobber ut ifra filosofien om at barn vil og kan. Barnet skal være i sentrum; hvert barn er unikt. Vi tar hensyn til hvert enkelt barns personlighet, samtidig som barnet er del av fellesskapet.
- Vi bruker barnas interesser og behov som utgangspunkt for det vi jobber med. Barns samspill observeres og tas med i våre refleksjoner. Sammen med barnet finner vi veien videre. Eksempler på dette kan være internasjonal måned og karneval. Her er tema felles, men hver avdeling ser hva barna er opptatt av og inkluderer det i tema. Vi lytter til og observerer hva barna er opptatt av. Det er rom for individualitet, fleksibilitet og spontanitet.

- Ifølge Reggio Emilia - filosofien er prosessen det viktigste - ikke sluttresultatet. Prosessen blir synliggjort med dokumentasjon. Dokumentasjonen bidrar til å synliggjøre arbeidet til barna og den pedagogiske praksisen. Pedagogisk dokumentasjon handler om å se og forstå hva som foregår i det pedagogiske arbeidet og hva barnet er i stand til, uten at man har fastlagt rammer i form av forventninger og normer. Gjennom pedagogisk dokumentasjon synliggjør vi vårt arbeid og legger til rette for tolkning, diskusjon og innsikt. Pedagogisk dokumentasjon når barn og personal reflekterer og diskuterer over den.

Sentralt i filosofien står de tre pedagoger

- Pedagogen er *barnet selv*, aktivt, kreativt og forskende
- Pedagogen er *den voksne*, de medforskende voksne som tilrettelegger, deltar og som gir støtte og trygghet
- Pedagogen er *rommet* og de muligheter det gir

ÅRSPLANEN

Alle barnehager er pålagt igjennom *Lov om barnehager* og *Rammeplan for barnehage* å utarbeide en årsplan. Den skal presentere barnehagen på en slik måte at det tydelig kommer fram hvordan vi som personal jobber med områdene i rammeplanen. Årsplanen skal være et forpliktende arbeidsdokument for personalet og skal fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg.

Årsplanen bygger også på kvalitetsplan for et helhetlig utdanningsløp i Sandnes kommune 2020-2024.

KVALITETSPLAN

Kvalitetsplanen skal bidra til god kvalitet i barnehage og skole i Sandnes kommune. Utdanningsløpet skal preges av helhet og sammenheng. Barn og unge skal oppleve å bli møtt med gode verdier og holdninger gjennom hele barnehage- og skoleløpet.

Målene i planen skal bidra til kunnskapsbasert praksis, høy kvalitet og felles standard i barnehagene. Kvalitetsplanen skal være et dokument for den enkelte barnehagen i planlegging, vurdering og evaluering. Den skal brukes i alle faser av vårt pedagogiske arbeid.

Les Kvalitetsplanen

Innsatsområder i kvalitetsplanen

Tidlig innsats:

Dette skal gi et kvalitetsmessig godt barnehagetilbud til alle barn og samtidig sette inn tiltak tidlig dersom det er behov for det.

Laget rundt barnet

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi har stort fokus på at alle barn skal inkluderes i barnegruppa. I rammeplanen pålegges vi å tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet i forhold til barns behov og forutsetninger. Vi arbeider for å forebygge utfordringer, og setter inn tiltak umiddelbart der utfordringer avdekkes. Vår "Handlingsplan - et trygt og godt barnehagemiljø" er en god støtte for oss.

- I møte med det enkelte barn vil vi være romslige, slik at barna møtes på egne behov og samtidig får oppleve å være en del av fellesskapet. Personalet ser barna og barnegruppen som en helhet. Det legges til rette for at enkeltbarn som trenger mer systematisk og målrettet arbeid over en kortere eller lengre periode kan få det.
- Barnehagen har en egne kontaktpersoner i PPT som er jevnlig til stede i barnehagen. Dette er en god ressurs for personalet, og et lavterskeltilbud som gjør det enkelt å ta kontakt for både råd og veiledning, og blir en verdifull del av det som danner laget rundt barnet. Dette gjøres etter samtykke fra foreldre.

Barns behov – barnets stemme:

Hele personalet skal ha handlingskompetanse for å gi barn best mulig støtte i sin utvikling og læring. De ansatte skal ta utgangspunkt i barns behov og det barn er opptatt av. Dette henger nært sammen med Reggio Emilia filosofien budskap om at barn vil og kan - noe både lovverk og USB støtte opp om. Barnehagebarn skal oppleve barnehagetilbudet som trygt og godt for dem.

Slik gjør vi det hos oss:

I felles kvalitetsplan for barnehage og skole fremheves felles barnesyn for Sandnes kommune: «*Barn og unge skal oppleve at de blir lyttet til tatt på alvor og at de kan påvirke og være medskapende i egne liv*». Vår leveregel: *Alle skal bli sett, hørt og tatt på alvor* er vår rettesnor for at barns stemme skal bli hørt.
I hverdagen er personalet lydhøre for barns uttrykksmåter både verbalt og kroppslig.
Vi fortsetter på ulike måter å danne oss et bilde av barnet både i samtaler med foreldre og observasjoner. I barnehagehverdagen gir vi mulighet for at barna får komme med sine ytringer. Til støtte i arbeidet har vi blant annet USB *den utviklingsstøttenes barnehage* som vektlegger betydningen av å skape positive klima og være sensitive ansatte, som er åpne opp for barns perspektiv. Dette bidrar til å skape et inkluderende fellesskap

Ansatte styrkes gjennom ulike arenaer som blant annet planleggingsdager, USB, ledermøter og refleksjonsgrupper for å øke vår kunnskap og handlingskompetanse.

Digital praksis i barnehagen:

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

Les planen Digital praksis i kommunale barnehager i Sandnes

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi anvender digitale verktøy i forbindelse med planlegging og gjennomføring av pedagogiske opplegg. Personalet involverer barna gjennom å se filmer om tema, høre sanger, rim og regler.
- Vi startet med å bli inspirert av Sprell (samtalebaserte lese praksiser mellom hjem og barnehage) som består av 7 digitale bøker som er oversatt til språkene polsk, litauisk og arabisk. Dette tok vi videre ved å ta i bruk som nevnt ved digitalt å lese bøker på lerret for

ulike aldersgrupper. Vår språkpedagog har inspirert, utvidet og løftet vår lesepraksis. Dette vil videreutvikles dette barnehageåret, ved at ansatte gis opplæring til å bruke bærbare projektorer og anvende det ute på avdelingene.

- Det er viktig å være bevisste på hvordan vi anvender digitale verktøy og hva hensikten er. Det må ha et pedagogisk fundament, og være en utvidelse av vår pedagogiske praksis for å bygge opp under tema vi arbeider med, som eksempelvis eventyr, karneval, etc.
- Vi har også tatt i bruk et verktøy som heter «TRALL». Dette er en musikkapp som inneholder sanger, ulike musikktradisjoner, og er tilgjengelig på 25 språk. Her har vi erfart at både barn og foreldre responderer når man hører musikk på eget morsmål. Dette fortsetter vi med. Nå er vi bedre kjent med dette verktøyet og betydningen det har for både barn og voksne å kjenne på tilhørighet, samhold og fellesskap gjennom musikk.
- Videre er barn ofte kjent med data hjemmefra gjennom spill og musikk. Vår oppgave er hvordan vi knytter denne delen av barnekulturen inn i barnehagehverdagen. Det krever kompetent personal, som kan være gode veiledere og støttespillere for barna.
- Forrige barnehageår investerte vi i Do:be. Dette ble tatt i bruk sen våren av vår språkpedagog. Do:be kombinerer digital teknologi med fysisk lek. Barna stimuleres til å være kreative, leke og utforske uten skjerm bruk. Knytter vi dette til vår satsning på språk kan vi utvide til at barna braker dette til å lage lekerom og sanserom. Under lesing av bøker kan kubene være med å stimulere sansene og holde barnas nysgjerrighet og konsentrasjon oppe. Her blir veien til mens vi går videre med det dette barnehageåret.

Rammeplanen stiller krav til at alle barn skal få erfaring i bruk av digitale verktøy. Dette knyttes også til voksnes erfaring og kunnskap om data. I et profesjonaliseringsperspektiv må vi sørge for kompetanseheving hos personalet når det er behov for det.

Profesjonelle læringsfellesskap og barnehagebasert kompetanseutvikling:

Barnehagen skal ha en systematisk og kollektiv kapasitetsbygging der alle ansatte tilegner seg barnehagekunnskap og omgjør den til handlingskompetanse

Fellesskap, inkludering og vennskap – med lek som ramme

Sandnes kommune har dette som tema dette barnehageåret i USB (den utviklingsstøttene barnehagen) og i ny Kvalitetsplan, som fortsatt er under utarbeiding. Vi har dette som en gjenganger både gjennom vår leveregel «alle skal bli sett, hørt og tatt på alvor», i våre satsninger og utdyping av mangfold.

Vårt mantra er at *alle skal være inkludert og fellesskapet skal bære alle.* Det rommer hele mennesket, og alle funksjonsvariasjoner, språk, kulturer, kjønn og forskjellige familieformer. Ved at personalet er gode rollemodeller for barna kan barna få utvikle, utforske og øve seg gjennom lek, aktivitet og samtaler til å inkludere og favne hverandre i vennskap. Dette er tema som løftes frem fra barna starter i barnehagen til den avsluttes som førskolebarn.

Slik gjør vi det hos oss:

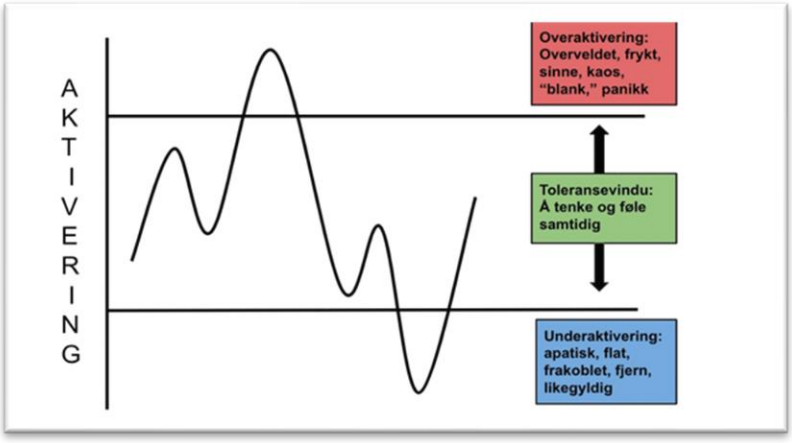
- USB – traumebevisst omsorg er fortsatt viktig å opprettholde og ta i bruk når vi arbeider med inkluderende praksis. (viser til satsingsområder s.5). Her satses det på kollektiv kapasitetsbygging. Alle skal tilegne seg handlingskompetanse.
- Det er jevnlig fokus på å utvide vår kunnskap om barns språkutvikling og opprettholde gode språkmiljø.

- Et trygt og godt barnehagemiljø
- Et ledd i det å være en lærende organisasjon er å legge til rette for at ansatte som ønsker å dele egenpraksis/ holde minikurs kan gjøre dette på ledermøter/planleggingsdager. Det gjør at vi får bruke kompetansen til den enkelte og samtidig skaper vi en god delekultur. Arbeidet vil vi skal preges av erfaringsdeling, refleksjon og evaluering.
- Faglige møtepunkt for hele personalet på ledermøter og refleksjonsgrupper.
- Gjennom vårt USB og språk arbeid legges det rette for kompetanseheving. Barnehagen legger til rette for etter og videreutdanning for personalet.

Traumebevisst omsorg

I barnehagen bygger vi vår praksis på de tre grunnpilarene i traumebevisst omsorg: **trygghet, relasjon og regulering**. Vi skaper forutsigbare rammer, bygger varme og anerkjennende relasjoner og støtter barna i å forstå og håndtere egne følelser. Dette danner grunnlaget for en trygg, inkluderende og utviklingsstøttende hverdag.

Vi har også fokus på barnas **toleransevindu** – området der de er i balanse og har best forutsetninger for å lære, leke og samhandle. Gjennom trygghet, gode relasjoner og støtte til følelsesregulering hjelper vi barna med å være mest mulig innenfor sitt toleransevindu.

.

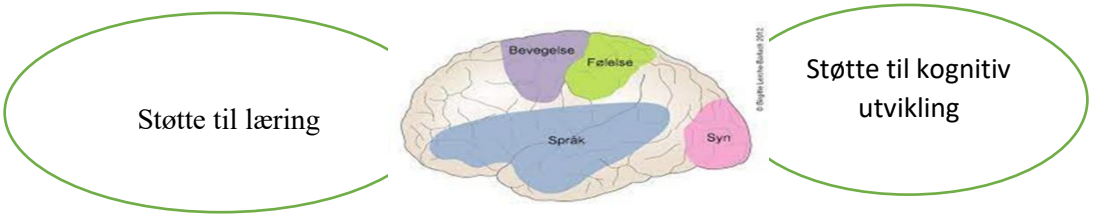
Utviklingsstøttenes barnehage (USB):

Sandnes kommune arbeider etter et helhetlig kvalitetssystem for å styrke allmennpedagogikken gjennom økt kunnskap og handlingskompetanse om hvordan barnehageansatte best kan støtte barn i deres utvikling. Den viktigste faktoren for å fremme barns omsorgs- og læringsmiljø i barnehagen er kvalitet på de ansattes samspill med barna.

Slik gjør vi det hos oss:

- USB er Sandnes kommunes satsning på kvalitet i Sandnes barnehagene. Gjennom den får vi økt kompetanse. Målet er å oppnå best mulig kvalitet for barna.
  USB kan også ses på som en metode i arbeid med rammeplanen. Ved å jobbe med de ulike områdene kan fagleder og USB tilretteleggere delta i veiledning av personalet.

- Dette året er USB tema: Fellesskap, inkludering og vennskap – med leken som ramme. Her vil vi fortsette å opprettholde og utvikle vår praksis gjennom å benytte kompetansepakken «Inkluderende praksis «fra u.dir. og film med refleksjonsspørsmål utarbeidet av Varatun barnehage. Vi vil vektlegge barns behov – barns stemme, forankret i relasjonskompetanse og. Traumebevisst omsorg.
- CLASS benyttes som et observasjonsverktøy der de voksne observeres. Det er fokus på relasjonen mellom barn og voksne og at det er vi voksne som har ansvar for relasjonen. Det krever tilstedeværende, kompetente og handlingsdyktighet av oss. CLASS observasjonene er et verktøy i dette arbeidet. Vi observeres i januar 2027. Dimensjoner vi ser behov for å styrke vår kompetanse på er «Kvalitet på tilbakemeldinger og «utvidelse av kognisjon», som var forbedringspotensialet fra forrige gang vi ble observert.

-

Dimensjoner innenfor utvidelse av kognisjon, vi arbeider videre med:
Utvidelse av kognisjon handler om måter barna skal få en dypere forståelse og utfordre dem til å tenke og reflektere. For å illustrere dette kan en eksempelvis spørre barnet: *hvordan var været på vei til barnehagen? Sol/skyer/skygge – hvorfor ser vi skygge?* Knytte informasjon sammen med ny til det barnet kjenner fra før. Stille spørsmål som hvordan, hvorfor, *kan du fortelle meg mer om*.

Kvalitet på tilbakemeldinger handler om hvordan vi anerkjenner barns innsats, slik at vi utvider deres kunnskap og oppmuntre dem til å delta. Da gjelder det å gi spesifikke tilbakemeldinger slik som «Så bra at du har bygget den roboten helt selv». Her er vi inne på tankefremmende prosesser, så la barna få tid til å forklare hva de gjør og hvorfor. Gi barnet støtte – bygg stillas om det trenger det. Det kan være hvordan barnet skal se hvor brikker hører til i et puslespill. Oppmuntre barna til å samarbeide og anerkjenn hva de får til sammen.

Språkstimulering og språkstøtte handler om både samtale og støtte til å bruke språket. Her har den ansatte stor betydning for å støtte barnas språkutvikling og få barna i tale. Dette kan knyttes tett opp mot språksatsningen vår hvor vi bruker vår kompetanse om barns språklige utvikling. Det er av stor betydning at vi voksne ordsetter våre handlinger, selvsnakk og barnas handlinger, parallellsnakk. Ved å stille åpne spørsmål, snakke i fullstendige setninger og ikke bare peke på *ballen* men si *Ballen trillet under bordet*. Å utvikle språket har betydning for barnas tilegnelse av læring og sosial deltakelse. Et godt språkmiljø i barnehagen er et godt supplement til barnas hjemmemiljø.

Alt dette skal gjennomsyre barnehagehverdagen.
USB tilretteleggere vil fortsette arbeidet ut mot avdelingene gjennom felles tema, veilede og støtte avdelingen i arbeidet. I tillegg på ledermøter, lærende nettverk og planleggingsdager.

USB handler om ha relasjonen til barnet i fokus og skape trygghet, tillit slik at barna kan får mulighet å utvikle seg i et trygt og godt barnehagemiljø.
Trygghetssirkelen minner oss på hvordan barna trenger å søke støtte hos voksne for så å tørre og utforske verden videre.

Trygt og godt barnehagemiljø:

[Barnehageloven kapittel 8: Psykososialt barnehagemiljø]

Slik gjør vi det hos oss:

- For å skape et trygt og godt barnehagemiljø tar vi utgangspunkt i vår visjon/leveregel om at *«Alle skal bli sett, hørt og tatt på alvor»*. Det gjøres gjennom bevissthet rundt at alle barn skal ha venner i barnehagen. De voksne er til stede der barna er, slik at en kan forebygge og veilede barn i konflikter og når uønsket atferd oppstår.
- De store avdelingene har jevnlig vennskap som tema og en bruker opplegget med røde og grønne bamser. Det er med på å skape rom og gi barna mulighet til å sette ord på følelser og det som skjer.
- En viktig verdi for oss er at *alle barn er alles ansvar*. Dette bidrar til et tryggere miljø rundt barna.
- Gjennom USB arbeidet løftes også fokus på de sensitive voksne som er tilstede for barna, det er en viktig faktor for det å skape et godt og trygt barnehagemiljø.
- Vi har laget en egen handlingsplan for trygt og godt barnehagemiljø. Den består av en forebyggende del og en tiltaksdel. Denne blir jevnlig gjennomgått med hele personalet.
- Et av punktene på avdelingenes månedsevaluering handler også om et trygt og godt - og ledermøter.

Trygghetssirkelen

Vi arbeider med **Trygghetssirkelen** som et verktøy for å forstå barns behov for omsorg, støtte og selvstendighet. Trygghetssirkelen handler om at barn trenger trygge voksne som kan være en sikker base når de utforsker verden, og en trygg havn når de trenger støtte og hjelp til å regulere følelser. Gjennom å være nærværende, tilgjengelige og sensitive voksne møter vi barna der de er, og bidrar til trygg tilknytning, mestring og utvikling.

Strategi for ledelse og medarbeiderskap

«Strategi for ledelse og medarbeiderskap» er utarbeidet av medarbeidere, ledere, tillitsvalgte og verneombud i Sandnes kommune. Strategien beskriver kommunens felles verdigrunnlag. Det vil si de holdninger, atferder og verdier som kjennetegner menneskene som jobber i kommunen.

Strategien skal være:

- Et redskap for å styrke ledernes beslutningskompetanse.
- Et viktig strategisk verktøy i utviklingen av organisasjonen.
- En veiviser for godt medarbeiderskap.

Les om strategi for ledelse og medarbeiderskap

Slik gjør vi det hos oss:
Vi legger vekt på kommunens verdier: modig, romslig og sunn. Det gjør vi i hverdagen sammen med barna og på de ulike møtesteder hvor ansatte blir både orientert og medvirker.

Mål og tiltak i intern kontrakt.

Et av styringsdokumentene for kommunens barnehager er *intern kontrakt*. Denne signeres av barnehageeier/kommunaldirektør og virksomhetsleder. I internkontrakten legges det inn felles målsetninger som gjelder alle virksomhetene i området. Det kan også legges inn felles mål for barnehagene. Dersom barnehagen har interne målsetninger legges disse også inn her.
Målene i *internkontrakt* oppdateres hvert år etter dialog med barnehagevirksomhetene.

RAMMEPLAN OG PEDAGOGISK PRAKSIS

Lov om barnehager med rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Rammeplanen er en forskrift til lov om barnehager. Målet med rammeplanen er å gi styrer, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Rammeplanen redegjør for barnehagens samfunnsmandat og innholdet skal synliggjøres i årsplanen til barnehagene.

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv; herunder respekt for menneskeverdet og naturen, for åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet; videre verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barnehagelovens §1 barnehagens verdigrunnlag

Planlegging

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet.

Les om planlegging i Rammeplanen

Slik gjør vi det hos oss:
Vi utarbeider: - Tiltaks og handlingsplaner - Plan for førskolegruppen - Progresjonsplanen synliggjør hvordan vi anvender fagområdene i rammeplanen. barna. Månedsbrev; Avdelingene viser her hvordan de vil jobbe pedagogisk, og har en kort oppsummering av det som er skjedd måneden før

Vurdering

Les om vurdering i Rammeplanen

Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Det er med å gir oss retning for videre planlegging og gjennomføring.

Slik gjør vi det hos oss:

- Hver avdeling skriver månedsevaluering. Den bidrar til refleksjon rundt det pedagogiske arbeidet.
- Tilbakemeldinger fra foreldre i det daglige samarbeidet, foreldresamtaler og foreldreundersøkelsen. Lytte til foreldre og har gode dialoger gjennom hele barnehage året.
- Gjennom den utviklingsstøttende barnehagen (USB)får vi faglige og etiske problemstillinger basert på observasjoner, praksisfortellinger og litteratur
- Vurdere eget arbeid både i grupper og ved egen refleksjon.
- Lytte til barna sine tilbakemeldinger. De yngste barna viser gjerne dette med kroppsspråk, mens de eldre kan sette ord på hva de tenker og mener.

Dokumentasjon

Les om dokumentasjon i Rammeplanen

Endring og utvikling
Lærende organisasjon

Slik gjør vi det hos oss:

- Bilder, utstillinger og veggaviser. Personalet skal være bevisst på bildebruk og ha fokus på å dokumentere prosesser. La barna få delta når bilder skal tas og dokumentasjon lages.
- Daglige samtaler ved følge/hente situasjon med foreldre.
- Informasjonsskjermer - her deles informasjon og bilder.
- *Transponder* er et gjensidig kommunikasjonssystem mellom oss og foreldre.
- Barna får dokumentere dagen sin gjennom det de lager, som tegninger, bilder, utstillinger, osv. De kan også delta ved å fortelle hva som skal stå i dagrapporten.
- Månedsbrev skrives hver måned. Avdelingen synliggjør det pedagogiske arbeidet på avdelingen.
- Personalet skal være bevisste i bruk av digitale verktøy. Barna skal få erfaring i bruk av ulike digitale verktøy.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

Les om tilrettelegging i Rammeplanen

Slik gjør vi det hos oss:

- Jobber for at alle barn skal være inkludert i barnegruppa.
- Organisere og planlegge hverdagen slik at alle barn kan være deltakende og få utfordringer som er tilpasset dem.
- Sammen med dere foreldre og støttetjenestene er vi et utvidet lag rundt barnet.
- Noen barn vil trenge systematisk og målrettet arbeid over en kortere eller lengre periode.

Vi bruker den spesialpedagogiske arbeidsmodellen. Tanken bak modellen er å skape felles forståelse og forpliktelse.

BARN OG BARNDOM

Les om barn og barndom i Rammeplanen.

Slik gjør vi det hos oss

Vi har fokus på barns beste ved å se på kvaliteten i relasjon mellom de ansatte og barna. Det er vi ansatte som har ansvar for å skape gode relasjoner til barna og mellom barna.
USB (Den utviklingsstøttene barnehagen) er verktøyet vi anvender i vårt daglige arbeid med barna.

- Ved å respektere barna sin opplevelsesverden og være klar over at barna påvirkes av det som er rundt dem og de påvirker sine egne liv.
- Personalet skal være bevisste på å skape gode relasjoner til det enkelte barn, barnegruppen og seg imellom; lage gode rammer og rutiner gjennom en forutsigbar dagsrytme for å skape en arena hvor barn trives og får utvikle seg.

Det vil si vi skal være et personal som er tilstedeværende og oppmerksomme på hva barna er opptatt av å innlemme dette i samtale, lek og aktiviteter.

DEMOKRATI

Les om demokrati i Rammeplanen

Slik gjør vi det hos oss:

Barna velger ofte hva og hvem de vil leke med. De kommer med innspill på ting
de er opptatt av, som kan innlemmes i eksisterende planer eller man endrer fokus. Det er i tråd med rammeplanen. Det handler om å se barns ulike måter å uttrykke
seg på.
Barna deltar under tilbereding av måltider. Det blir lagt til rette for at barna kan
bli med på å ta valg i situasjoner der det er flere valgmuligheter. Barna kan være
med å stemme over ulike valg f.eks. hvor skal man gå på tur?
Ansatte må tilrettelegge for at barna får delta og ta valg i hverdagen.

- Personalet må se på hvilke måter barnet uttrykker seg
  slik at alle kan bli hørt.
- Det kan være både verbalt og non-verbalt.
  Vi skal la alle barn oppleve at de bidrar inn i fellesskapet.
  Personalet skal være lyttende og vise respekt for
  barna sine stemmer og meninger.
  Leveregelen vår i praksis.

Krysskulturell vil si at du møter ulike kulturer hjemme og i barnehagen. Barn som har 2 eller flere kulturer å forholde seg til.

«Alle skal bli sett, hørt og tatt på alvor».

MANGFOLD OG GJENSIDIG RESPEKT

Les om mangfold og gjensidig respekt i Rammeplanen

Slik gjør vi det hos oss:

Varatun barnehage er stolt av å være en flerkulturell barnehage, representert ved ulike språk, kulturer og identiteter. Dette speiles i både personalgruppen, barna og foreldregruppen. Kultur handler om så mye mer enn språk, det er arv og tradisjoner som preger oss.
I vår flerkulturelle hverdag ser vi betydningen av å inneha kryss kulturell kompetanse for å møte barn, ansatte og foreldre på en best mulig måte.

- Vi har ansatte med minoritetsspråklig bakgrunn som er en viktig ressurs i hverdagen.
- Vi har en språkpedagog som skal veilede og delta i å styrke det flerspråklige arbeidet vårt.
- Kultur handler om arv og tradisjoner. Det innebærer å skape, levendegjøre, fornye og aktualisere.
  Vårt fokus er: *Det er større likheter enn ulikheter mellom mennesker og det er nyanser som utgjør forskjellene. Derfor er det like viktig å arbeide med likheter som med forskjeller i kulturer*. For eksempel: Alle land har sine tradisjoner, men tradisjonene varierer fra land til land. Alle har ulike måter å vise følelsene på. Du vil aldri møte to mennesker som er helt like hverandre. Mangfold handler om å møte forskjellene med åpenhet, respekt og inkludering. Vi formes og utvider vår forståelse - i samspill med andre. Dette er gjennomgående hele året.

Barnehagen skal synliggjøre mangfold i familieformer. Det skal gjenspeiles at vi legger vekt på det er like verdifullt uansett hvilken leveform familiene har. Målet er å synliggjøre dette på avdelingene gjennom at det
tas opp som tema, og ha tilgjengelig litteratur. Samtaler om hvordan man bor og hvem man bor sammen med.
Vi som personal skal være rollemodeller for barna og gå foran med en anerkjennende og romslig væremåte i møte med både barn, foreldre og kolleger.

- Det skal skapes rom for refleksjon og undring slik at barna kan dele sine erfaringer med de andre barna i barnehagen.
- Personalet må få fram at det er mange måter å tenke, handle og leve på. I det ligger å fremme det individuelle, men også fremme hvordan vi er en del av et fellesskap. Alle har de samme basis behovene. Vi trenger alle mat, drikke, husly og klær.
- Barnehagen skal være en arena for inkludering uavhengig av funksjonsevne. Barn med ulike fysiske og kognitive funksjonsvariasjoner skal oppleve at de er en verdifull del av fellesskapet.

LIKESTILLING OG LIKEVERD

Les om likestilling og likeverd i Rammeplanen

Slik gjør vi det hos oss:

- Likestilling handler om å utvide forståelsen vår for at vi er likestilt på tvers av kjønn, funksjonsevne, kultur og etnisitet. Det handler om å tilrettelegge for at barna får en begynnende forståelse for å inkludere og akseptere at vi er forskjellige og på den måten motvirke diskriminering og fremme nestekjærlighet.
- Voksne er tilstedeværende og observante, slik at alle barn får være aktive deltakere i lek og aktiviteter.
- Likeverd dreier seg om at alle grupper er like mye verdt. Det er en grunnverdi vi står for.

- Vi tilrettelegger for ulike typer lek, har samlinger som handler om likeverd og samtaler under måltider for å utvide barnas perspektiver på hva som er likeverd og likestilling i hverdagen.
- Visjonen vår; ***Alle skal bli sett, hørt og tatt på alvor*** rommer rammeplanens forutsetninger for å la alle barn delta i fellesskapet.
- Vi skal ha tilgjengelige bøker om likestilling og likeverd. Samtale om dette i samlinger, under måltider og ulike hverdagssituasjoner for å utvide barnas perspektiver på hva som er likeverd og likestilling i hverdagen.
- Personalet skal legge til rette for at barna også i leken kan gjenkjenne det som gjenspeiler mangfoldet av kulturer i barnegruppen vår.
  Personalet skal ha en anerkjennende væremåte og se barnet for det det er.

BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Les om bærekraftig utvikling i Rammeplanen

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi legger vekt på å gi barna et grunnlag for å ta vare på seg selv og andre. Gjennom rammeplanen er det tydelige føringer på at personalet må ha kunnskap, innsikt og forståelse i hva som ligger i dette og vise dette i praksis. På den måten kan barna få gjøre seg erfaringer på hva som er bærekraft i praksis.
- Legge vekt på å ta hensyn til hverandre og lære hvordan vi passer på naturen.
- Barna får ta del i dyrking av grønnsaker og delta i matlaging.

- Barna går på tur hver uke. Vi vil at barna skal få gode opplevelser i barnehagehverdagen og bli kjent med nærmiljøet.
- Vi veileder barna til å rydde etter seg når de spiser, leker inne og ute. Det handler både om å la dem mestre og være en del av felleskapet hvor alle bidrar.
- Vi har parseller på Varatun Gård. Gjennom dette er det enklere å la barna delta i prosessen fra såing til høsting. Ved å la de delta i forberedelse av mat og samtale rundt hvor kommer maten fra, er vi i gang med bærekraft i hverdagslivet i barnehagen.
- Være bevisst våre holdninger og hvordan vi formidler ivaretakelse av naturen og hverandre. Personalet legger til rette for at barna får en gryende forståelse og mulighet til å tenke kritisk, vise solidaritet og handle etisk. Barna får gjøre seg erfaringer med å gi og motta omsorg. Ta vare på seg selv, andre rundt seg og naturen.
- Personalet deltar og medvirker sammen med barna.
- Personalet formidler kunnskap til barna om hvordan naturens kretsløp er en del av dette.

- Legge til rette for filosofiske samtaler.

LIVSMESTRING OG HELSE

Reflektere over holdninger og verdier

Les om livsmestring og helse i Rammeplanen

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi vil styrke barnas sosiale kompetanse for at de skal lykkes i samspill med andre. Vi har fokus på at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.
- Vennskap er gjennomgående hele året, fordi det å kjenne seg anerkjent av andre og selv anerkjenne andre er betydningsfullt for alle. Ved å legge til rette i hverdagen for utvikling av vennskap og lære å ta vare på hverandre, kan vi forebygge for krenkelser og mobbing.
  Barnehagen har utarbeidet en egen handlingsplan «Et trygt og godt barnehagemiljø» Det er et gjennomgående tema hele året.
- Vi vektlegger måltidene slik at barna skal kunne utvikle matglede og sunne helsevaner. Hver uke serveres det fisk med ulikt tilbehør.
  - Vi har variasjon i frukt og grønt etter årstidene.
  - Det serveres tre måltider til dagen: frokost, lunsj og frukt.
  - Barna deltar gjerne i forberedelser. Gjerne i mindre grupper eller som «Dagens hjelper» den dagen.
- Personalet skal se det enkelte barn utfra barnets forutsetninger. Reflektere over egne holdninger som å være løsningsfokusert versus problemorientert. Ved å bli klar over egne holdninger og fokus ser du om du må gjøre endringer for å møte barnet med respekt, verdsette barnet, vise forståelse for barnet. Personalet skal gi rom for barns medvirkning.
- Personalet er viktige rollemodeller og tilretteleggere for vennskap. Vi må være reflekterende over hvordan vi snakker om og til barn og kolleger. Barn kopierer det de hører.
- Personalet skal skape gode rammer rundt forberedelse og gjennomføring av måltider i barnehagen, slik at de kan være med og skape matglede og lære barna om sunn mat. Det skal være variert pålegg, frukt og grønnsaker.
- Barnehagen skal bidra til å fremme barns mentale helse, gjennom mestring, trivsel, styrking av barnets selvverd og forebygging av mobbing og krenkelser. Barna skal bli kjent med egne og andres følelser, og få støtte i å mestre utfordringer og motgang.

DANNING GJENNOM OMSORG, LEK OG LÆRING

Les om barnehagens innhold og formål i Rammeplanen

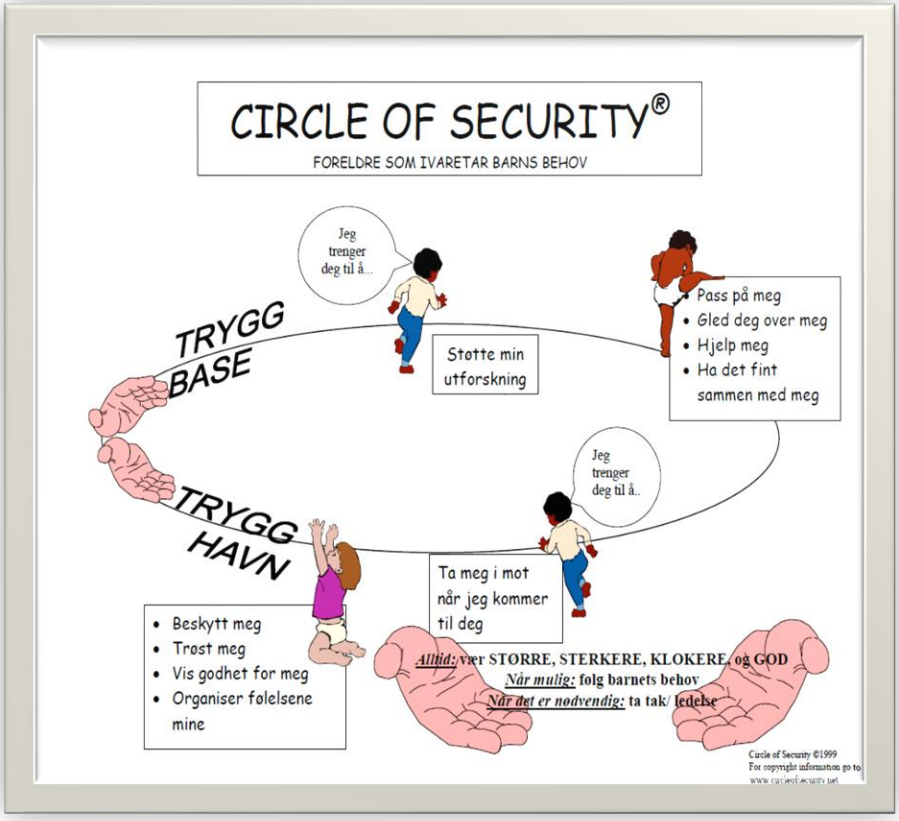
Omsorg

Les om omsorg i Rammeplanen

Slik gjør vi det hos oss:

- *Vi legger vekt på at de ansatte skal bygge relasjoner til enkeltbarn og til gruppen. Det gjøres på mange måter, gjennom å se, lytte, observere og ved tilrettelegge for trygge omgivelser.*
- Avdelingene er stedet hvor barna knytter seg til hverandre og personalet. Samtidig er avdelingene del av en større helhet hvor vi vil at hele barnehagen skal være en" trygg havn" for alle barn. Vi jobber mye på tvers avdelinger blant annet i utetiden og felles arrangement.
- Fokus på å se det enkelte barn gjennom blikk, berøring (klem, sitte på fanget), få trøst, dele gleder og opplevelser gjennom samtaler og daglige aktiviteter.
- Personalet skal vise respekt for hvert enkelt barn. Barna skal kjenne seg velkommen og at man gleder seg til gjensyn med hvert enkelt barn hver dag.
- Personalet skal være en trygg base som barnet kan søke støtte hos for så å gå tilbake til leken eller det det holdt på med.

Trygghetssirkelen er et verktøy for å støtte oss til å være tilstedeværende og bevisste ansatte for å møte og trygge det enkelte barn.

Vi ser leken som en viktig del av hverdagen i barnehagen.
I leken oppdager barna verden.
Barn leker ikke for å lære,
Men de lærer mye gjennom

Lek

Les om lek i Rammeplanen

Slik gjør vi det hos oss:

- Barna bruker sin fantasi og kreativitet i leken.
- Leken kan også være med å styrke emosjonell utvikling, øke konsentrasjonen og holde oppmerksomheten. Barna får uttrykke følelser og styrke motorikken sin gjennom lek.
- *Lek har en indre motivasjon hos barn, barn leker fordi det gir dem glede og mening.* Gjennom leken utvikler barna ferdigheter som å planlegge, sette i gang, vente på tur, konsentrasjon og utholdenhet.
- Vi legger til rette for ulike typer lek ut fra barnas alder og utvikling.
    - I rollelek later barnet som det er en annen. Gjennom den lærer barna at andre har tanker og følelser som er annerledes enn barnets egne. Dette kan vi knytte tilbake til likeverd, mangfold og danning.
- I alle typer lek utvikler barna sin sosiale kompetanse, hvor det overordna målet er å kunne være i samspill med andre.
- Det legges til rette for lek både ute og inne. Barna har sin frilek (egen lek) hvor de leker sammen med vennene sine. Personalet skaper rom for utvikling av leken, men gir også rom for at leken kan utvikles av barna selv, slik at barna får prøve seg på egen hånd. Vi bruker vår kompetanse om barns utvikling og ulike typer av lek.
- Det legges opp til lek hele dagen, både organisert av personalet og som barna velger selv.

Vi vil at barna skal oppleve at leken deres har betydning og at de opplever glede, humor, spenning og engasjement i leken både sammen med andre og alene.

- Personalet skal organisere tid, rom og tilby forskjellig lekmateriale for å stimulere til ulike typer lek.
- De skal også gi barna felles erfaringer som kan legge grunnlag for leketema. Personalet må kunne noe om ulike typer lek og sette i gang lek for å inspirere, men også for å opprettholde og utvide leken.
- Personalet skal legge til rette for et inkluderende miljø og ivaretakelse av alle barna.
    - Vi skal observere, være støttende og delta i leken. Veilede når det oppstår konflikter.
    - Vi skal delta aktivt og ta initiativ slik at alle barn får komme inn i leken.
    - Vi skal være tilstedeværende slik at vi kan se når barn trenger støtte. Vi kan veilede barn inn i lek. Det være med på å styrke barnas selvbilde og identitet.

- Hos oss snakker vi om lekens betydning for språket og språkets betydning for leken, Språket er en stor del av leken. Personalet må derfor være gode rollemodeller ved å sette navn på ting, forklare, utvide begreper i både rollelek og konstruksjonslek m.m.
- Personalet vil fortsette å få styrket sin språkkompetanse om barns språkutvikling, flerspråklig utvikling og hva som kjennetegner et godt språkmiljø. Gjennom dette er målet å lykkes i den daglige samhandlingen med barna for å skape et godt språkmiljø og stimulere til en god språkutvikling i lek og aktiviteter.
- Barna danner sin identitet gjennom det de ser og lærer gjennom lek med andre barn og aktive voksne.
- Barna skal få bearbeide både gode og vonde følelser. Det gjør de blant annet i leken.

Danning

Les om danning i Rammeplanen

Slik gjør vi det hos oss:

- Varatun barnehage legger vekt på å styrke barns sosiale kompetanse.
- Barna får delta på avdelingsnivå i forhold til tema, aktiviteter som hvor man skal gå på tur, til førskolebarna som er med i komiteer. Eksempler på det er planlegging av internasjonal dag og Lucia.
  Dette er prosesser som setter barna i stand til å håndtere livet her og nå. De får mulighet til å utvikle seg og forholde seg prøvende og nysgjerrige til omverdenen.
- Vi ønsker at de skal kjenne seg verdifulle og få en gryende forståelse av et demokratisk fellesskap.
  - Barna får kjenne at de er inkludert og at de har betydning.
  - Dette er også i tråd med visjonen vår; ***Alle skal bli sett, hørt og tatt på alvor.*** Det vil si at vi ser det enkelte barn og prøver å få fram den enkeltes stemme, som kommer til uttrykk på ulike måter.
- Personalet skal fremme danning og demokratiske prinsipper.
  - De skal tilrettelegge, støtte barna, legge merke til, utfordre barnas tenkning, synliggjøre og fremme mangfold.
- Personalet må legge til rette for dialog og at barna blir møtt når de yter motstand. For eksempel hvordan møte et barn som ikke vil kle seg når avdelingen er på vei ut. Det handler om å finne ut hvorfor barnet gjør motstand.
- Gjennom å samtale med barna kan barna utvikle handlingskompetanse og deres refleksjoner og tanker kan bidra til endringer som gjør barnehagehverdagen enda rikere.
- Personalet skal undre seg sammen med barna og kunne tilegne seg ny kunnskap. De skal bruke de tre pedagoger i Reggio Emilia filosofien: barnet selv, den voksne og barnet. Være åpne på å inkludere barnas innspill i videre arbeid.

Danning i barnehagen er en livslang prosess der barn utvikler identitet, verdier, kunnskap og evne til å delta i et fellesskap gjennom dialog. (Hentet fra Udir)

Læring

[Les mer om læring i Rammeplanen]

Progresjon = alle barn skal utvikle seg, lære og oppleve framgang. Udir 2020

Slik gjør vi det hos oss:

- Barn lærer gjennom alt de opplever og erfarer på ulike områder.
    - I barnehagen lærer de sanger, rim og regler og lærer om ulike årstider, eventyr og fortellinger. Barna blir kjent med nærmiljøet gjennom turer, samlinger og samtaler.
- Vi ønsker å være støttende i barnas utforsking, oppdagelser og hjelpe dem til å forstå sammenhenger.
- Vi bruker samtaler og dialog med barna både i strukturerte aktiviteter (ledet av personalet) og ustrukturerte aktiviteter (ledet av barna).
- Barnehagen vil tilby en atmosfære hvor barna lærer av hverandre og av personalet.
- Personalet skal sørge for et inkluderende felleskap hvor barna kjenner seg trygge og kan tilegne seg læring. Barna skal kjenne seg som aktive deltakere og få bidra både til å utvide egen læring og andres læring.
- De skal være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement, ved å være tett på barna i måltider, aktiviteter, lek ute og inne. Vi skal samtale og spørre barna hva de tenker og mener om hverdagen i barnehagen. Da kan vi lettere stimulere barnas lyst til å lære, utforske, leke og mestre.

Ved å være tilstedeværende for barna vil de kunne oppleve at egne initiativ blir tatt imot og de blir anerkjent for den de er.

Personalet skal sørge for progresjon. Progresjonsplanen er et godt hjelpemiddel.

BARNS MEDVIRKNING

[Les mer om barns medvirkning i rammeplanen]

Slik gjør vi det hos oss:

- I barnehagens verdigrunnlag står det at barna skal sikres rett til å medvirke. I begrepet *medvirke l*igger det å bidra, gjøre til sitt, spille en rolle.
- Barna får medvirke i daglige aktiviteter og delta i planlegging og vurdering. Vi legger til rette for at barna deltar i komiteer. Barna deltar og kommer med innspill på hva de liker å gjøre i lek, aktiviteter, bøker og praktiske gjøremål som å forberede måltid og delta aktivt i samlinger.
- Demokrati og medvirkning er to sider av samme sak. Ved å delta får barna kjenne på det å anerkjennes, lære å akseptere andres meninger og kommer frem til felles løsninger. Det er viktig å få fram en forståelse av at det ikke er den enkeltes mening som alltid kan følges. Relasjonsbygging har stor betydning i dette. Vi voksne har ansvar for relasjonen og må legge til rette for at barna får mulighet til å komme med sine innspill.
- Vi er oppmerksomme på å få fram hva barna tenker og uttrykker både verbalt og non verbalt.
- Personalet skal reflektere over at barn uttrykker seg ulikt og la alles stemmer komme fram.

Vi skal være bevisst på å tilrettelegge for medvirkning utfra barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.

Personalet skal se, inkludere, støtte og slippe barna til i hverdagens aktiviteter og rutiner.

- Personalet skal gi barna ansvar slik at de kan oppleve selvstendighet og mestring.
- Vi skal la barna få delta aktivt i samlinger, under måltider og i leken med sine synspunkter, slik at de kan være med å påvirke egen hverdag.
  Dette krever lyttende og tilstedeværende personal som ser hele barnet.

«De ansatte må bli mer bevisste synet sitt på barn. At de ser barna som medmennesker, som de møter med respekt og tar på alvor i barnehagen»
– Berit Bae, professor emerita

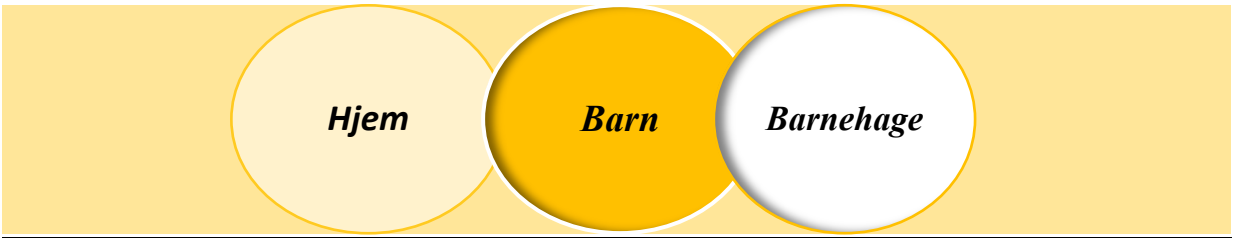
Reggio Emilia filosofien minner oss på at barn har «hundre språk». Det vil si *vi må fange de måtene det enkelte barn uttrykker seg på.* USB og Reggio Emilia er gode verktøy i arbeid med medvirkning.

- Personalet skal legge til rette for forutsigbarhet og mulighet til medvirkning i hverdagen. Da er det viktig at barna kjenner dagsrytmen og vet hva som foregår gjennom dagen.

SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE

Foreldreråd og samarbeidsutvalg.

Les Lov om barnehager §4
Les mer om samarbeid mellom hjem og barnehage i rammeplanens kapittel 5

Slik gjør vi det hos oss:

- Hos oss setter vi foreldresamarbeid høyt. Dere «låner» oss det mest verdifulle dere har – deres barn.
  Vi jobber etter 4 verdier i foreldresamarbeid: Trygghet, raushet, ydmykhet og det unike barnet
- Den daglige dialogen mellom hjem og barnehage verdsettes.
- Informasjonsskjermer
- Vi har Samarbeidsutvalg (SU), som har møter hvor barnehagens drift og planer blir tatt opp.
- Vi er tilgjengelige for daglige samtaler ved henting og følging.
- Forventningssamtale/oppstartsamtale tilbys ved oppstart til nye barn og overflyttinger innad i barnehagen. Det handler om å lytte til foreldrene sine erfaringer og kunnskap om sitt barn slik at vi kan møte barnet på best mulig måte. Vi liker å høre forventningene hjemmet har til barnehagen og sette ord på barnehagen sine forventninger til hjemmet.
- Det tilbys to foreldresamtaler i året. Pedagogisk leder/barnehagelærer og foreldre har en likeverdig dialog om barnets utvikling og trivsel. Gjennom å utveksle erfaringer og tanker om hvordan best mulig møte barnets behov.
- Ved behov, er det rom for ekstra samtaler gjennom året.

- Vi samarbeider med andre instanser og da involveres foreldre i prosessen. Unntak er ved mistanke om vold eller overgrep.
- Ett foreldremøte på høsten for alle foreldre.
- Foreldremøte for førskolebarn (august/september)
- Personalet skal legge til rette for god dialog med foreldre/foresatte.
- Personalet skal ivareta barnets behov for omsorg, lek, fremme læring og danning.
- Personalet har ansvar for barnets trivsel og utvikling.
- Personalet skal legge til rette for jevnlige vurderinger og observasjoner knyttet til barns trivsel, utvikling, erfaringer og læring med hjemmet.
- Hensikten er å ha en likeverdig samtale som mulig med foreldrene om barnets utvikling og trivsel i barnehagen. Samtalen skal være en arena hvor begge parter får fram sine tanker og refleksjoner om barnet
- Mål om god og tillitsbasert kommunikasjon.

OVERGANGER I BARNAS LIV

I Arbeidet med ny kvalitetsplan for et helhetlig opplæringsløp i Sandnes kommune er det utarbeidet Standard for overganger.

Les standard for overganger i barnehager og skoler i Sandnes

Når barnet begynner i barnehagen

I Sandnes kommune følger vi tilvenningsmodellen **«Trygg start i Sandnesbarnehagene»**, som bygger på kunnskap om barns tilknytning, trygghet og betydningen av et godt samarbeid mellom hjem og barnehage. Målet er å gi barnet en trygg og god overgang til barnehagelivet gjennom en rolig og forutsigbar oppstart. Foresatte deltar aktivt de første fem dagene og er en viktig støtte for barnet, samtidig som personalet gradvis bygger en trygg relasjon og overtar omsorgen. Vi legger stor vekt på god dialog, tett samarbeid og individuelle tilpasninger, slik at tilvenningen tar utgangspunkt i barnets behov. En god start i barnehagen legger grunnlaget for trivsel, tilhørighet, utvikling og læring.

Les om start i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen.

Slik gjør vi det hos oss:

- Foreldre og barn på besøk - nye barn (juni).
- Foreldre får velkomstbrev og får vite hvilken avdeling barnet skal gå på.
- Det oppfordres til å besøke avdelingen i forkant, leke ute på barnehagens arealer etter stengetid og i helger.
- Det sendes ut informasjonshefte og skjema for oppstartsamtale i forkant av oppstart.
- Alle barn møtes av en primærperson ved tilvenning. Det er satt tre dager til tilvenning, men dette kan utvides.
- Kort tid etter oppstart gjennomføres en oppstartsamtale.
- Personalet skal se det enkelte barn som unikt og sørge for at barnet hver dag hører navnet sitt benevnt positivt.
- Personalet skal tilpasse rutiner og hjelpe barnet til å bli kjent og få relasjoner til dem og barn på avdelingen.

- Personalet jobber aktivt i å skape et godt foreldresamarbeid. Se våre verdier.
- Personalet skal aktivt arbeide for å «lese» barnet ved å se både på barnets verbale uttrykksmåte og non-verbale.
- Personalet skal skape trygghet for barn og foreldre.
  Det gjøres blant annet i daglige dialoger i levere/hente situasjoner og i forventningssamtalen.

Overganger i barnehagen

Les om overganger innad i barnehagen

Overgang innad i barnehagen fra småbarns- til stor avdeling, er viktige hendelser i barnets liv og krever bevisst planlegging og tilrettelegging fra personalets side. I henhold til Rammeplan for barnehagen skal personalet sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og de ansatte når de bytter barnegruppe. Målet er at overgangen skal oppleves som trygg, forutsigbar og positiv, slik at barnet får en god start i sitt nye miljø.

Slik gjør vi det hos oss:

- Personalet og foresatte har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling, og samarbeidet skal ha barnets beste som mål.
- Vår erfaring er at det som oftest er mest hensiktsmessig å fordele søsken på ulike avdelinger når det er praktisk mulig – men det er ingen regel uten unntak.
  Barna får utvikle egne vennerelasjoner. Den eldste slipper å kjenne på ansvar for yngre søsken De har egne hverdagshistorier å ta med seg hjem. Viktig å få «være bare seg selv».
- Det tilbys forventningssamtale ved oppstart på ny avdeling.
- Personalet skal legge til rette for en så trygg og god overgang for barnet, samt trygge foreldrene på at barnehagen har gode rutiner for dette.
- Personalet skal være lyttende til foreldre. Vi ønsker at de deler hvordan oppstart har vært både det som var bra og om det var noe de ønsket seg annerledes.
- Et viktig tiltak er faste besøks- og aktivitetsdager gjennom vårhalvåret, særlig de siste månedene før overgangen. Barna besøker den nye avdelingen én gang i uken i 2–3 timer. Dette gir dem gode muligheter til å etablere relasjoner, utvikle trygghet og oppleve tilhørighet til den nye gruppen før oppstart.
- Foreldrene er en viktig del av overgangsarbeidet. Gjennom oppstartsamtaler og god informasjonsdeling mellom hjem og barnehage sikrer vi kontinuitet i barnets hverdag.
- Samarbeid mellom avdelingene, faste besøksdager og et godt samarbeid med foreldrene legger vi til rette for at overgangen til ny avdeling blir en positiv opplevelse preget av trygghet, mestring og tilhørighet for barnet.

Overgang til skole

Les om overgang til skole

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi har foreldremøte for førskolebarn i slutten august/begynnelsen av september.
- Det er utarbeidet informasjon og plan for førskolegruppa. Vi vektlegger at de får kjenne på at de er eldst i barnehagen. Vi ønsker også å forberede dem på det som ligger foran, men å bevare «akkurat nå», er det viktigste. Barna skal ivaretas og gis utfordringer. *Barnehagen,*

foreldre og skole har sammen en gyllen mulighet for å skape glede og forventning til skolestart.

- Vi går på besøk til, fortrinnsvis, Trones skole som er vår samarbeidsskole. Barna får gå på besøk til skole og skolefritids ordningen – SFO.
- Varatun barnehagene tar kontakt med skoler der det er behov for overgangssamtale og informasjons overføring. Dette gjøres alltid i samarbeid med foreldrene.
- Personal som har ansvar for førskolegruppene skal sørge for jevnlig informasjon til foreldrene. Det gjøres ved å dokumentere førskoledagen. Det legges vekt på å få innspill fra barna på hva de tenker om førskolen.
- Personalet skal sikre at tilbudet en får i barnehagen er med og gir en god overgang til oppstart i skolen. Personalet skal være forberedt og ha en klar plan for den enkelte førskole økt.
- Personalet skal legge opp til en tid preget av glede og forventning og at barna opplever sammenheng mellom barnehage og skole.

PROGRESJON

Les om progresjon i rammeplanen.

Slik gjør vi det hos oss:

- Personal skal tilpasse det pedagogiske tilbudet utfra barnas behov og forutsetninger.
- Jevnlige observasjoner og vurderinger legger grunnlag for at alle barn skal få lære og få utvikle seg.
- Vi har en progresjonsplan som tar utgangspunkt i rammeplanens fagområder. Den er et hjelpemiddel for å tilrettelegge innhold og aktiviteter utfra alder og utvikling.

FAGOMRÅDENE

Les om fagområdene i rammeplanen.

Vi som personal må ha god kunnskap om barns språkutvikling og evne og forstå barns ulike måter å uttrykke seg på, for å skape et rikt og variert språkmiljø i barnehagen.

Kommunikasjon, språk og tekst.

Les om kommunikasjon, språk og tekst i rammeplanen.

Slik gjør vi det hos oss:

Å utvikle språket er noe av det viktigste som skjer i et barns liv.

- Gjennom språket lærer vi å forstå oss selv og omgivelsene rundt oss.
- Språket gjør oss i stand til å reflektere og organisere tankene våre.
- En språklig utfordring kan påvirke sosial, emosjonell og intellektuell utvikling.

Det benyttes TRAS (tidlig registrering av språkutvikling). Dette er et verktøy som kartlegger barns språkutvikling. Dette kartleggingsverktøyet tar for seg områder som: samspill, kommunikasjon, oppmerksomhet, språkforståelse, språklig bevissthet, uttale ord og ord produksjon. Det er inndelt i alder, slik at vi kan se progresjon over tid. Dette er et internt dokument for personalet. Dersom dere ikke ønsker TRAS gjennomført på deres barn, vær vennlig å gi beskjed til personalet.

- Hos oss har personalet mulighet til å bruke dialogisk lesing som en metode for å sikre god språkutvikling. Det er en måte å arbeide systematisk med språk. Dialogisk lesing handler om å lese samme bok flere ganger, og samtale med barna om bøkene. Forskning viser at det å snakke med barna om innholdet og språket i boka gir bedre resultat i forhold til barns språkutvikling, språkforståelse og læring Vårt valg av bøker som brukes til dialogisk lesing er gjort i samråd med vår språkpedagog.
- Personalet skal skape et variert språkmiljø. Barna skal få oppleve glede ved å bruke språket og snakke med andre. Det gjøres i alle hverdagssituasjoner som lek, måltid, påkledning, samling og aktiviteter.
- Personalet skal synliggjøre det språklige og kulturelle mangfoldet vi har i barnehagen.
- Det skal inviteres til samtaler hvor barna kan reflektere, fortelle og stille spørsmål.
- Personalet skal oppmuntre barn til å fabulere og leke med språket ved å rime og lytte etter lyder.
- Personalet skal støtte barna i deres utforsking på skriftspråket.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Les om kropp, bevegelse, mat og helse.

Slik gjør vi det hos oss

- Personalet tilbyr varierte bevegelseserfaringer og legger til rette for lek, sanger med bevegelse, dans, turer og hinderløyper. Det gjøres utfra aldersadekvat tilnærming.
- Fokus på at barna skal lære hvordan kroppen fungerer.
- Snakker om gode og dårlige berøringer og det å sette grenser.
- Vektlegger gode vaner for hygiene og et variert kosthold.
- Barn skal få kunnskap om matens opprinnelse, delta i forberedelse og rydde etter seg når måltidet er over.
- Deler felleskap ved å sitte sammen med barna under måltidene og ønsker det skal være en stund preget av matglede og godt sosialt samvær.
- Vektlegger at barna skal oppleve mestring, glede og trivsel ved å ha allsidige muligheter til bevegelse året rundt.
- Gjennom ulike former for bevegelse skal barna få videreutvikle motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse og koordinasjon.
- Personalet skal være aktive, tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek. Barna skal få anerkjennelse for det barnet mestrer.

- Personalet skal bidra til at barna tilegner seg gode vaner, holdninger og kunnskaper om mat, hygiene, aktivitet og at kroppen også trenger hvile.
- Personalet skal bidra til at barn lærer å sette grenser for egen kropp og respektere andre barns grenser. Lære å bestemme over egen kropp.
  Det skal bidras til at barna opplever måltid, matlaging og matglede som gode situasjoner for samtale, felleskap, og deltakelse. Personalet skal kjenne til helsefremmende og nasjonale føringer for å være i forkant med tiltak som gjelder barn.

Vi skal være med å gi bevegelsesglede og inkludere alle barn til å være i bevegelse

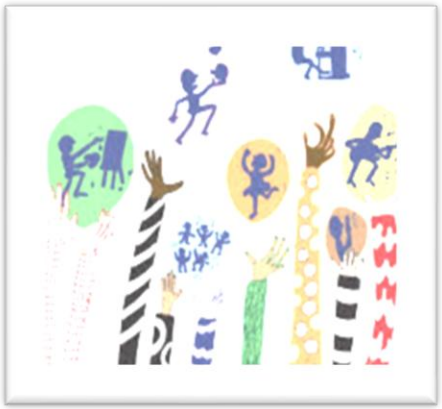
Film: Bevegelsesglede (udir.no)

Kunst, kultur og kreativitet

Les om kunst, kultur og kreativitet

Fra inntrykk til uttrykk
Mulighetens rom

Slik gjør vi det hos oss:

- Barna får oppleve å bearbeide inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom egen skapende virksomhet ute og inne.
- Det presenteres kunst i bilder som er malt av kunstnere, av barna selv, gjennom bilder og fortellinger. Gjennom dette får barna stimuli til å utforske, fordype seg og utvide sin kompetanse.
- Vi har tilgjengelige materialer, rom og ting som skal kunne inspirere barna gjennom deres lekende væremåte og estetiske uttrykksformer.
- Det tas i bruk ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi for å gi barna mange muligheter til å bli inspirert og uttrykke seg estetisk.
- Det formidles musikk og eventyr fra ulike land. Det formidles gjennom bilder, dramatiseringer og teknologi.
- Personalet skal samtale med barna om egne og andres kunstneriske og kulturelle uttrykk.
- Vi skal være lydhøre og anerkjennende overfor barnas egen kultur.
- Personalet skal være lyttende og oppmerksomme på barnas ulike kulturelle uttrykk og vise respekt for ulike ytringsformer.
- Gi barna lyst til å utforske mer på de estetiske områdende.

Natur, miljø og teknologi

Les om natur, miljø og teknologi

Slik gjør vi det hos oss:

- Barnehagens beliggenhet gjør at vi har naturen tett på oss. Alle avdelingen har egen tur-dag.
- Vi lærer om dyr, planter og hvordan vi skal oppføre oss og glede oss over naturen.
- Vi følger årstidene og ser på endringen gjennom året. Vi har ansvar for å opptre respektfullt ved blant annet å ikke forsøple naturen og ta vare på miljøet.
- Vi har fokus på trafikk når vi ferdes i naturen og har utarbeidet en handlingsplan for å ferdes trygt i trafikken.
- Vi samtaler om fenomener. Det kan være å undre seg over mauren i flokk som sosiale fenomener. Vi kan ha enkle forsøk som å fryse vann med farge i til å lage is skulpturer for så å se hva skjer når det blir varmere og isen smelter.
- Personalet skal legge til rette for varierte naturopplevelser og gi rom for lek, undring, utforsking og læring.
- Det skal gis tid og anledning for spørsmål fra barna, refleksjoner og at de oppfordres til å komme med egne forklaringer.
- Å la den enkeltes stemme bli hørt og fremmet er i tråd med Reggio Emilia sin filosofi, Rammeplan og USB.

Antall, rom og form

Les om antall, rom og form i rammeplanen

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi bruker matematiske begreper i den daglige dialogen med barna.
- Leker og materiell sorteres og klassifiseres sammen med barna.
- Dette utvides i forhold til barnas alder og modning. I førskolegruppen har vi enda mer fokus på å klassifisere, sammenligning og sortering.
- Hver dag spilles det spill, brukes ulike konstruksjon materiell som Lego, klosser, Duplo og tog-bane.
    - Barna får gjennom dette en begynnende forståelse for matematiske begreper.
- De skal bruke bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer og leker for å stimulere barn til å tenke matematisk.
- Personalet legger til rette for refleksjoner rundt matematiske begrep.

Etikk, religion og filosofi

Les om etikk, religion og filosofi

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi er stolte av å være en flerkulturell barnehage hvor mangfoldet er stort gjennom både språk, kulturer og identitet.
- Vi har fokus på grunnleggende verdier uavhengig av kultur og religion. Vi har dyktige ansatte med ulike bakgrunner som er gode brobyggere mellom hjem, barnehage og barnehagens indre liv.
- Vi har en internasjonal måned hvor vi blir kjent med kulturer, tenkemåter og skikker. Det åpner for mange filosoferende og undrende samtaler.
- Barna blir kjent med verdier og tradisjoner i den kristne og humanistiske arv.
- Personalet skal formidle fortellinger og skape rom for undring til å forstå ulike måter å se verden på.
- De skal utforske og undre oss over eksistensielle, etiske og religiøse spørsmål sammen med barna.
- Personalet skal bidra til at barna utvikler toleranse, interesse og respekt for hverandre.
- Personalet skal gi barna kjennskap til høytider og tradisjoner i den kristne kulturarven, andre religioner og livssyn som er representert i barnehagen
- Vi skal samtale med barna om barns religiøse og kulturelle uttrykk, og være bevisst på vår egen deltakelse for å støtte og utvide barnas egen tenkning.

Nærmiljø og samfunn

Les om nærmiljø og samfunn

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi vil at barna skal medvirke og delta i barnehagehverdagen.
- Vi samtaler og gir kunnskap om Sandnes og Varatun. Gjennom barns og foreldres opplevelser av byen får vi utvidet kjennskap og kan tilegne oss ny kunnskap.
- Vi vil gi barna økt informasjon og kunnskap i tråd med alder og utvikling.
- Vi vektlegger å belyse kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer.
- Vi markerer og har fokus på samene som minoritet og urbefolkning.
- Personalet skal hjelpe barna til å se at deres valg og handlinger kan ha konsekvenser for både dem selv og andre barn.
- Vi skal hjelpe dem til å kjenne tilhørighet og trygghet til nærmiljøet.
- Vi skal hjelpe dem til å få en forståelse av at et samfunn er i endring og at vi er en del av både vår fortid, nåtid og framtid.
- Vi skal gjøre barna kjent med samisk kultur og levesett.
- Barna skal få en begynnende kjennskap til menneskerettighetene.

Trafikksikker kommune/trafikksikker barnehage.

Sandnes kommune har som mål å bli godkjent som trafikksikker kommune. Det innebærer blant annet at kommunen har en trafikksikkerhetsplan. Også barnehagene er involvert i arbeidet med trafikksikkerhet

Dette innebærer at barnehagens trafikkopplæring integreres som en del av omsorgs- og opplæringsarbeidet og nedfelles i barnehagens årsplan.

Les mer om trafikksikker kommune på kommunens hjemmesider.
Les mer om trafikksikre barnehager på tryggtrafikk.no

Barnehagens praksis på området og planer for utvikling av barnehagens trafikkopplæring.

- Vi har utarbeidet en handlingsplan for å være en trafikksikker barnehage. Det handler om å skape gode holdninger blant barn, foreldre og personal.
- Førskolebarna har et eget opplegg som heter Tarkus som er utarbeidet fra Trygg Trafikk.
- Målet vårt er å lære om trafikksikkerhet slik at barna kan lære hvordan de kan ferdes trygt i trafikken gjennom å innarbeide gode holdninger både innenfor og utenfor barnehagen.

TAUSHETSPLIKT

Alle som jobber i barnehagen er pålagt taushetsplikt og må skrive under på et taushetsløfte i forhold til informasjon vedrørende barn, de foresatte og personalet.

POLITIATTEST

Alle som jobber i barnehagen, må legge fram politiattest ved tiltredelse. Attesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt eller dømt for seksuelle overgrep.

SAMARBEIDSPARTNERE

Barnehagen har mange samarbeidspartnere. Det er blant annet pedagogisk psykologisk tjeneste – PPT, styrket barnehagetilbud, helsestasjon, barne- og familieenheten, senter for flerspråklige barn og unge - FBU og skole.

Barnehagen har en lovpålagt opplysningsplikt til barnevernet som gjelder forhold de blir kjent med der barns helse og utvikling står i fare.

Barne- og familieenheten

Barne- og familieenheten består av to avdelinger

- Avdeling barnevern
- Avdeling ressurssenter for barn og familier.

Planer i Sandnes kommune:

- Kommuneplan
- Handlings- og økonomiplan 2023-2026
- Overordnet beredskapsplan Sandnes kommune

- Mal for sykefraværsoppfølging
- Miljørettet helsevern
- Standard for overganger i Sandnes Kommune
- Plan for psykisk helsearbeid
- Rekrutteringsveileder
- Plan mot barnefattigdom 2017-2025
- Plan for inkludering og integrering
- Folkehelse i Sandnes kommune
- Sandnes helt enkelt - Metodikk for arbeid med digitalisering, smartby og innovasjon i Sandnes.
- Kvalitetsplan for et helhetlig utdanningsløp i Sandnes kommune

Barnehagens egne planer

- Årsplan
- Periodeplan
- Progresjonsplan
- Handlingsplaner

ÅRSHJUL BARNEHAGEÅRET 2026/2027

AUGUST	Planleggingsdager Tilvenning	Tirsdag 12 og onsdag 13
SEPTEMBER	Tilvenning Foreldremøte Brannvernuke (nasjonal) BlimE dans (barn og personal)	 15 14/9 – 18/9 - uke 38 18. september
Oktober	Eventyrsti Internasjonal måned Høstferie Foreldresamtaler Markere nasjonal refleksdag FN – dag	1 Starter i uke 40 (28/09) Uke 41: 05/10 – 09/10 Torsdag 15 Torsdag 22
November	Planleggingsdag Foreldresamtaler	Fredag 13
Desember	Julegudstjeneste Juleverksted barn og ansatte Lucia Nissefest Jul	Tidspunkt kommer senere Torsdag 3 Fredag 11 Tirsdag 15 24(julaften)25(1 juledag) 31 (nyttårsaften)og1/1-27 (1. nyttårsdag). Barnehagen er stengt.
Februar	Karneval og fastelavn Samenes nasjonaldag Planleggingsdag Vinterferie	Fredag 5 Fredag 5(Selve dagen er lørdag 6) Mandag 15 Uke 7: 15/2- 19/2
Mars	Barnehagedagen Påske/Påskeharen Påskeferie -minner om at onsdag 24/3 før skjærtorsdag er barnehagen stengt Planleggingsdag	Tirsdag 10 Uke 12: 24/3 – 29/3 Tirsdag 30
April	Foreldresamtaler	
Mai	Foreldremøte nye foreldre 17.mai markering	Uke 19 (10/5 – 14/5)? 14
Juni	Avslutning for førskolegruppa Sommerfest (ettermiddag for barn, foreldre og personal) Sommerfest (for barn og personal)	3 juni Torsdag 17 Tirsdag 8
Juli	Sommerstengt	Uke 29 og 30

Barnehagens åpningstider er fra 07.15 – 16.45.
Barna kan oppholde seg i barnehagen i opptil 9 timer pr. dag
Barnehagen har sommerstengt uke 29 og 30.
Alle barn må ha 3 uker sammenhengende ferie.